

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА
Недержавні пенсійні фонди охоплені кризою?

Гері ГЕНДРИК, Керівник відділу пенсійного реформування Проекту "Розвиток ринків капіталу", що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID)*.

Вже кілька місяців ми постійно чуємо, що недержавні пенсійні фонди знаходяться у кризовому стані і потрібно щось робити, аби стабілізувати їхню діяльність. Галас продовжується, але мені як експерту важко визначити, у чому ж таки полягає криза для недержавних пенсійних фондів.

це означає, що вони ще до кризи були переоцінені. Це може бути як внаслідок надмірної спекуляції (що характерно для Сполучених Штатів), так і внаслідок маніпуляцій з ціною (що характерно для України). Зміни у пенсійному секторі, які дехто називає руйнівними, виявляються корисними. Під впливом кризи деякі недержавні пенсійні фонди залишають ринок. Але це не можна назвати дестабілізацією. Навпаки, чим менше, але великих недержавних пенсійних фондів буде, тим міцнішим і життєздатнішим буде Рівень III у майбутньому. Недержавні пенсійні фонди та адміністратори, які закриваються, передають кошти своїх учасників іншим недержавним пенсійним фондам чи іншим адміністраторам. За інформацією Держфінпослуг, такий процес передачі відбувається цивілізовано.

Фінансова криза має однаковий вплив на накопичувальні пенсійні схеми в усіх країнах. Усі класи активів втратили свою вартість, а суми коштів на індивідуальних накопичувальних рахунках зменшилися. Звичайно, існують відмінності між країнами і між пенсійними фондами. Ці відмінності відображають різницю у розміщенні коштів за класами активів та у тому, наскільки зменшилась вартість активів в тій чи іншій країні. Пенсійні фонди з великими пакетами акцій втратили більше, ніж ті, які мають консервативні інвестиційні портфелі (значні інвестиції в банківські депозити або корпоративні облигації).

Не дивно, що найменші учасники ринку залишають бізнес недержавного пенсійного забезпечення. Аналогічне відношення відбувається і у середовищі компаній з управління активами. Очікується, що під час кризи слабкіші компанії з управління активами можуть закритись або об'єднатися з іншими компаніями з управління активами. Скоріше за все, консолідація також пократить якість управління активами. Не потрібно вживати ніяких заходів, щоб врятувати ті недержавні пенсійні фонди, адміністраторів або компанії з управління активами, які виявилися слабкими та закриваються. Єдине застереження, що фірми, які залишають ринок, належним чином організували процес передачі коштів клієнтів своїм колишнім конкурентам.

Економічні реалії у промисловорозвинених країнах однаковою мірою стосуються й України. Українці повинні прийняти той факт, що спади в економіці, як і в інших країнах, матимуть відчутні наслідки для економіки країни і триватимуть трохи довше, ніж у попередні періоди. Очікується, що криза також вплине і на недержавні пенсійні фонди України. Якщо пенсійні фонди будуть дотримуватись належної інвестиційної практики, короткострокові збитки будуть самі компенсуватись у міру того, як Україна разом з іншими розвиненими країнами буде відновлюватись після кризи. Пенсійні фонди, так само як і інші інвестори, повинні утримуватись від спокую продавати активи за низькою ціною, якщо вони очікують, що під час економічного одужання вартість цих активів повернеться до свого попереднього значення. Проте, якщо актив має низьку вартість через те, що його вартість раніше маніпулювали, то його треба продати і придбати кращий актив, скориставшись його поточною низькою ціною.

Кризи дають чудову нагоду фінансовим установам виправити свої недоліки. Деякі з таких виправлень відбуваються природним шляхом, як у випадку з відсіюванням слабких компаній з ринку, інші потребують спеціальних дій. Як і усі попередні кризи, ця криза викрила слабкі місця Рівня III пенсійного забезпечення та фінансових систем, що його обслуговують. Більшість з цих слабких місць вже була відома до кризи, але криза тільки підкреслила критичну потребу у виправленні цих недоліків. Серед таких недоліків – недостатня прозорість фондових бірж, що призводить до надмірних коливань вартості акцій, ринкової маніпуляції, а також практики бухгалтерського обліку, які вважались б незаконними у деяких країнах. Якщо ці недоліки не будуть виправлені, вони будуть стримувати розвиток Рівня III і знову покладе по нас вдарять під час наступної кризи. А якщо ж вони будуть виправлені, тоді фінансові установи України стануть сильнішими, більш життєздатними. І якщо знову прийде скрутні часи, вартість пенсійних накопичень буде краще захищеною.

Немає підстав говорити, що криза дестабілізувала діяльність пенсійних фондів. Неважливо, що вартість активів знизилась більше, ніж у багатьох інших країнах. Вона знову підніметься. Якщо середня вартість деяких класів активів, таких як акції, не повернеться до свого попереднього значення протягом одного чи двох років економічного зростання,

*Думки, викладені в цій статті, є власними думками автора і не обов'язково співпадають з думками USAID або Проекту USAID "Розвиток ринків капіталу".

ІНФОРМАЦІЯ

Про продаж на аукціоні майна, що перебуває у податковій заставі ДПІ у Дарницькому р-ні м. Києва
Об'єкт продажу: Меблі та орттехніка б/у (крісла офісні — 5 шт., стільці офісні — 5 шт., столи офісні з тумбою — 5 шт., стіл офісний кутовий, тумби — 3 шт., шафи офісні — 2 шт., шафа офісна для документації, комп'ютери — Intel Celeron 2400 Mhz HDD 37/31 Gb, Intel Celeron D 320 2400 Mhz HDD 40 Gb, Intel Pentium 4 1800 Mhz HDD 37.27 Gb, Intel Celeron D 315 2266 Mhz HDD 74.53 Gb, Intel Pentium 4 2000 Mhz HDD 37.27 Gb, монітори — LG 15 Studioworks S20 S1, «Самтрон» 7880F, Sync Master 17 7930DF, Samsung 1715, Стан майна задовільний. Боржник — ТОВ «Білеточка», код - 32958587. Місцезнаходження майна: м. Київ, вул. Бористиська, 9. Початкова ціна продажу: 10 440,00 (десять тисяч чотириста сорок) грн. (в т.ч. ПДВ); Гарантійний внесок — 1 044,00 грн. Ознайомитись з майном можна у робочі дні за його місцезнаходженням. Фізична чи юридична особа, що виявила бажання зареєструватись як учасник аукціону повинна сплатити реєстраційний внесок у сумі 17,00 (сімнадцять гривень 00 коп.) та гарантійний внесок на розрахунковий рахунок № 26000000150506 у ВАТ «СББ Банк», МФО 300175, ЄДРПОУ 02030198, одержувач: ТБ "Київська універсальна біржа". Кінцевий термін прийняття заяв та внесків для участі в аукціоні — 27 лютого 2009 р. Час та місце проведення аукціону: 11-30, 02 березня 2009 року за адресою: м. Київ, Залізничне шосе, 57, 5 поверх, Київська універсальна біржа. Місцезнаходження та контактний телефон аукціонного комітету: м. Київ, Залізничне шосе, 57, тел. 285-33-38, 285-87-68.

ОГОЛОШЕННЯ

Відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про політичні партії в Україні» Політична партія «Українські соціал-демократи» надає інформацію за 2008 рік про доходи і видатки, а також про майно політичної партії: доходи — 26 550 грн.; видатки — 26 341 грн.; майно — немає.

В грудні минулого року на базі державного підприємства «Укрметрестандарт» (Київ) Держспоживстандарту України відбулося 34 засідання Міждержавної Ради з стандартизації, метрології та сертифікації (МДР) Співдружності незалежних держав (СНД). У засіданні взяли участь представники національних органів з стандартизації, метрології та сертифікації Білорусі, Казахстану, Киргизії, Молдови, Російської Федерації, Таджикистану, Узбекистану і України. Захід привітала прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко.

МДР створена за «Соглашенням о проведенні согласованной политики в области стандартизации, метрологии и сертификации», яке підписали глави урядів країн-членів СНД 13 березня 1992 року у Москві. Міждержавна Рада формує та проводить узгоджену політику в галузі технічного регулювання (стандартизації, системи вимірювань, оцінки відповідності, акредитації, нагляду та контролю), яка базується на міжнародно визнаних правилах і нормах, а також принципах, встановлених Угодою з технічних бар'єрів в торгівлі Світової організації торгівлі (СОТ). Міжнародна організація з стандартизації (ISO) визнала МДР як регіональну організацію з стандартизації для регіону, який охоплює країни колишнього Союзу. Очолює МДР Голова Держстандарту Республіки Білорусь Валерій Корешков.

На 34 засіданні МДР розглянули 30 питань, зокрема, про гармонізацію стандартів та технічних регламентів, виконання програм метрологічного забезпечення, правил та процедур підтвердження відповідності (сертифікації), застосування директиви Європейського Союзу з безпеки використання хімічних речовин. Про рішення, прийняті на засіданні, та їх вплив на розвиток економіки України редакція попросила розповісти керівника української делегації, заступника Голови Держспоживстандарту України Сергія ЧЕРЕПКОВА.

"Стандартизація, метрологія та сертифікація об'єднують країни, нації та континенти"*

— Для України дуже важливо участь в Міждержавній Раді з стандартизації, метрології та сертифікації. Це дає можливість значно спростити та здешифрувати процес гармонізації нормативної бази за вимогами міжнародних та європейських стандартів, запобігти створенню необґрунтованих технічних бар'єрів у взаємній міждержавній торгівлі, зміцнити економічні та торговельні процеси з країнами колишнього Союзу, на які припадає майже 40 % загального експорту України. Програмою інтеграції України до ЄС передбачено впровадження в нашої країні європейських директив (законів) через прийняття технічних регламентів (ТР). Такі нормативно-правові акти, як ТР, які є найбільш жорсткою формою встановлення регулювання, встановлюють обов'язкові для виконання вимоги з безпеки для життя і здоров'я людей та навколишнього природного середовища безпосередньо, або шляхом посилення на національній, гармонізованих з міжнародними або європейськими, стандарти. Метод послання на стандарти — практично єдиний вихід із ситуації, коли виникає потреба часто вносити зміни у нормативно-правові акти, адже це процедура достатньо тривала та дорогою коштує. Станом на 1 лютого 2009 в Україні розроблені та затверджені 29 технічних регламентів. Серед них — регламенти з електромагнітної сумісності, максимально дозведеного споживання електроенергії холодильними приладами, підтвердження безпеки іграшок, лічильників холодної та гарчатої води, ліфтів, низьковольтного обладнання, мільйонів засобів (тексти розміщені на сайті www.dssu.gov.ua). І під кожний затверджений ТР повинні бути розроблені та опубліковані національні гармонізовані стандарти, які забезпечують відповідність вимогам регламенту. Так, тільки для розробленого фахівцями Укрметрестандарту "Технічного регламенту з підтвердження безпеки низьковольтного обладнання" необхідно гармонізувати з відповідними європейськими нормами майже 500 національних стандартів. З впровадженням прийнятих в Україні ТР Перелік продукції, яка підлягає обов'язковій сертифікації, поетапно скорочуватиметься і розширюватиметься практика застосування декларацій відповідності продукції виробником або імпортером. Розкритості у вимогах ТР в окремих країнах значно впливають на результати торгівлі. У більшості держав-учасників СНД прийняті нові законодавчі акти в галузі технічного регулювання, активно проводиться розробка національних ТР, що може призвести до виникнення

технічних бар'єрів при взаємних поставках товарів. Беручи до уваги науково-технологічну спільність держав — учасників СНД та той факт, що сьогодні в багатьох країнах вже прийнято ряд ТР, у т.ч. близьких за суттєвими вимогами, МДР вважає можливим прийняття міжурядовими угодами ТР СНД, якими повинні бути закріплені єдині суттєві вимоги до об'єктів технічного регулювання та методів їх підтвердження і які базуються, як правило, на гармонізованих міжнародних стандартах, що відносяться до нормам і принципам СОТ.

За даними Міжнародного енергетичного агентства (Key World Statistics), енергоємність ВВП України складає 0,546 кг. нафтового еквіваленту на \$1, що у 2,5 рази перевищує середній рівень енергоємності ВВП в розвинених країнах світу. Білоруські фахівці сьогодні створили ряд сучасних основоположних нормативних документів в галузі енергозбе-

нальної взаємодії, у т.ч. в сфері обов'язкового підтвердження відповідності (сертифікації) продукції встановленим вимогам. Сьогодні врегульована договірна база з країнами СНД, яка складається з 17 міжнародних договорів у сфері стандартизації, метрології та оцінки відповідності. В рамках двосторонніх договорів взаємно визнаються результати оцінки відповідності продукції та результати випробувань, затвердження типу, повірки, метрологічної атестації і калібрування засобів вимірювань. Щоб знизити негативні фактори глобальної економічної кризи, керівники делегації національних органів підписали окремі рішення про визнання результатів оцінки відповідності і сертифікатів відповідності на продукцію, яка взаємно постачається в країні СНД, без додаткових процедур оцінки відповідності та випробувань з урахуванням національного законодавства.

вини і матеріалів разом з Національною академією наук і науково-дослідними інститутами та організаціями різних галузей, свідчать про необхідність збільшення кількості типів додаткових стандартних зразків. Міждержавні "Програма по створенню і примененню міжгосударственных стандартных образцов состава и свойств веществ и материалов на 2006-2010 годы" та "Програма работ по разработке аттестованных образцов состава и свойств веществ и материалов по конкретным тематическим направлениям на 2007-2012 годы" спрямовані на вдосконалення процесів розробки та атестації СЗ для підвищення їх якості. Такі програми дозволяють розподіляти зусилля з фінансування робіт в галузі СЗ серед країн співдружності, а споживачам (користувачам) дають можливість використовувати міждержавні стандартні зразки, які відповідають сучасному метрологіч-

Економічний успіх більшості країн значною мірою залежить від того, наскільки якісно і безпечно виготовлені у цих країнах товари, при цьому у визначенні вимог до товарів вимірювання відіграють вирішальну роль.

реження та енергоефективності. Міждержавна Рада прийняла до відома інформацію Держстандарту Республіки Білорусь про готовність розмістити ці національні нормативні документи як проекти міждержавних стандартів в галузі енергозбереження та енергоефективності в інтегрованій автоматизованій інформаційній системі МДР. Національним органам — членам МДР необхідно розглянути проекти цих міждержавних стандартів і до 1 квітня цього року надати свої зауваження та пропозиції.

Метрологія — невід'ємна частина інфраструктури сьогодення. Економічний успіх більшості країн значною мірою залежить від того, наскільки якісно і безпечно виготовлені у цих країнах товари, при цьому у визначенні вимог до товарів вимірювання відіграють вирішальну роль. Точними вимірюваннями вважаються ті, які виконані в одиницях, жорстко прив'язаних до констант фундаментальної фізики і такі, що, по-перше, відтворюються, а, по-друге, погоджені з вимірюваннями, виконаними в різних галузях науки і техніки. Така єдність вимірювань досягається за допомогою сталеної бази, що складається з державних первинних та вторинних еталонів одиниць вимірювання, а також із стандартних зразків (СЗ) складу та властивостей речовин і матеріалів і стандартних довідкових даних про них. Застосування СЗ забезпечує високу точність вимірювань складу та властивостей речовин і матеріалів, а їх створення коштує дуже дорого. В країнах — учасниках СНД сьогодні для забезпечення єдності вимірювань у сфері законодавчо регульованої метрології — екологія, безпека, контроль якості продуктів харчування, охорона здоров'я і ін. використовуються недостатньо метрологічно коректна система стандартних зразків. Водночас результати аналізу потреби у застосуванні СЗ в Україні, проведеного Головним центром Державної служби стандартних зразків складу та властивостей речо-

ному рівню і вимогам законодавства. Рада МДР прийняла до відома інформацію національних органів з реалізації програм по метрологічному забезпеченню, зобов'язала Бюро з стандартів МДР до 1 березня 2009 року включити цю інформацію в Реєстр на інтернет-сайті МДР. У 1992 році під егідою ООН було прийнято рішення про необхідність розробки законодавства, яке б забезпечувало безпеку використання хімічних речовин. Формуючи нову хімічну політику в країнах-членах Євросоюзу, Парламент і Рада ЄС схвалили Директиву ЄС № 1907/2006 щодо реєстрації, оцінки та легалізації хімічних речовин — REACH (Registration, Evaluation, Authorization of Chemicals). Основний принцип цього закону полягає у тому, що на території ЄС дозволяється експортувати лише такі хімічні речовини, інформація про які знаходиться у Європейському агентстві по хімічним продуктам — European Chemicals Agency (ECA, Хельсінкі, Фінляндія). Реєстрації підлягають хімічна та нафтохімічна продуктивності, чорна та кольорова металургія, індустрія будівельних матеріалів, текстильна, електронна, автомобільна промисловість та ін. При цьому хімічна речовина повинна бути зареєстрована до її виробництва, експорту чи використання на території країн-членів ЄС. Кожне досє необхідно оціни-

ти, і, якщо речовина представляє загрозу здоров'ю людини чи навколишньому природному середовищу, по відношенню до такого продукту будуть встановлені суворі обмеження, аж до заборони. Встановити, чи підпадає речовина під дію REACH, можливо за допомогою системи "Навігатор" на сайті ECHA. Необхідність визначення заходів з контролю за ризиками перекладається з контролюючих органів на виробників (постачальників) продукції. Контролюючі органи країн мають право лише визначити розмір штрафів за порушення вимог REACH. За даними Держкомстату України, у 2007 році експорт української хімічної продукції до ЄС склав 10% усього експорту української продукції в ЄС. Українські виробники мали можливість здійснювати поставки своєї продукції за старими правилами тільки до початку нинішнього року. За постановою Кабміну України, від 13.03.2002 року № 288 функції технічного регулювання у сфері діяльності, яка стосується європейської хімічної директиви, здійснює Мініпромполітики України. Згідно цієї директиви, в нашій країні підготовлений "Порядок реєстрації, оцінки, визначення умов та обмежень по використанню хімічних речовин", який сьогодні проходить процедури погодження та прийняття. Для цього Порядку обмежена територія України, щоб забезпечити захист внутрішнього ринку від проникнення небезпечних речовин. В рамках МДР створена спеціалізована робоча група "REACH". Рада МДР погодилась з рекомендаціями цієї групи про активізацію робіт з розробки проектів технічних регламентів "О безопасности химической продукции", "О безопасности химической продукции. Классификация по видам опасности, предупредительная маркировка, паспорт безопасности" та Програми розробки міждержавних стандартів як доказової бази цих технічних регламентів. Для збереження експортних поставок виробників-експортерів держав — учасників СНД Рада МДР вирішила звернутись до Європейської Комісії та безпосередньо до Адміністратора REACH з пропозицією про подовження попередньої реєстрації хімічних речовин до 1 липня 2009. Для підготовки підприємств до роботи в умовах дії європейської хімічної директиви вирішено також просити надати їм допомогу в рамках дії програми "TACIS". Слід зазначити, що на засіданні МДР керівник делегації Республіки Білорусь поінформував, що всі білоруські підприємства, яких стосуються вимоги директиви REACH, вже зареєстровані в Європейському агентстві хімічних продуктів. ❑

Залісна Неля МОСКОВСЬКА